

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 7 Szkoły Podstawowej nr 4 w Pile,  
oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic;

Wymagania na poszczególne oceny						
Dział	Temat	na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
<b>Środowisko przyrodnicze Polski</b>	Położenie i granice	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej</li> <li>• podaje całkowitą powierzchnię Polski</li> <li>• wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej</li> <li>• opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy</li> <li>• odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy</li> <li>• wskazuje na mapie</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• oblicza rozciągłość południkową oraz rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozróżnia konsekwencje położenia geograficznego oraz politycznego Polski</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy</li> </ul>

			przebieg granic Polski			
Przeszłość geologiczna	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plejstocen</i>, <i>holocen</i></li> </ul>	- omawia dzieje Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje jednostki geologiczne Polski</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny</li> </ul>	
Góry w Europie i w Polsce	- wie jak powstają góry - zna podział gór ze względu na genezę	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje cechy różnych typów genetycznych gór</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje na mapach Europy i Polski obszary, na których występowały ruchy górotwórcze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski</li> </ul>	
Złodowacenia na obszarze Polski	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia znaczenie terminu <i>rzeźba polodowcowa (glacjalna)</i></li> <li>wymienia formy terenu utworzone na obszarze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia złodowacenia na obszarze Polski</li> <li>opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia procesy powstania lodowców</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykazuje zależność między występowaniem złodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski</li> </ul>	

		Polski przez lądolód skandynawski		ogólnogeograficznej świata •charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski		
Ukształtowanie powierzchni	• wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie	• opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe • porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy	•omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski	- wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski - przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski	- tworzy album pasy rzeźby terenu Polski	
Skąły i surowce mineralne	- wymienia główne rodzaje skał	- dokonuje podziału surowców mineralnych	•opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej	- podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce	• opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze	
Czynniki kształtujące klimat	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ciśnienie</i>	• podaje cechy klimatu Polski	•omawia warunki klimatyczne w Europie	- opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza	• wykazuje wpływ zmienności pogody	

		<i>atmosferyczne, niż baryczny, wyż baryczny</i>		.charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce	napływające nad teren Polski - opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce	w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę
	Cechy klimatu	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia elementy klimatu</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu <i>średnia dobowa temperatura powietrza</i></li> <li>• wymienia czynniki, które warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce</li> <li>• określa przeważający</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę w Polsce</li> <li>• odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych z klimatogramów</li> <li>• wyjaśnia, jak powstają najważniejsze wiatry lokalne w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce</li> <li>• wyszukuje i prezentuje informacje dotyczące zmian klimatu Polski</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyszukuje i prezentuje informacje z zakresu prognozowania pogody</li> </ul>

		kierunek wiatrów w Polsce				
Wody powierzchniowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>źródło, rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko, ujście deltowe, ujście lejcowate</i></li> <li>• wskazuje na mapie główne rzeki Polski</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, obszar zalewowy, sztuczny zbiornik wodny, retencja naturalna</i></li> </ul>	- rozpoznaje typy ujść rzecznych	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry</li> <li>• opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia ważniejsze typy jezior w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ocenia znaczenie gospodarcze rzek i jezior w Polsce</li> </ul>	
Ochrona przeciwpowodzi	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia przyczyny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje zjawisko powodzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia czynniki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia metody</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia na wybranych</li> </ul>	

	<p>owa a występowanie i skutki powodzi</p>	<p>powodzi w Polsce</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>•wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią</li> <li>•wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych</li> </ul>	<p>sprzyjające powodziom w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników</li> </ul>	<p>ochrony przeciwpowodziowej</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>•omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki</li> </ul>	<p>przykładach wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy obszarów zalewowych i tworzenia sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce</p>
	<p>Morze Bałtyckie</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>•określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego</li> <li>•wskazuje na mapie Morza Bałtyckiego jego największe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>•omawia wielkość i głębokość Bałtyku</li> <li>•charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata</li> <li>•opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>•charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>•omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>•wymienia główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego</li> </ul>

		<p>zatoki, wyspy i cieśniny</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia linię brzegową Bałtyku</li> </ul> <p>podaje główne cechy fizyczne Bałtyku</p>				
Gleby	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia typy gleb w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje wybrane typy gleb w Polsce</li> <li>• przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- omawia czynniki i procesy glebotwórcze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ocenia przydatność rolniczą różnych typów gleb</li> </ul>	
Lasy	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu <i>lesistość</i></li> <li>• wymienia różne rodzaje lasów w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia funkcje lasów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje typy lasów w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce</li> </ul>	
Ochrona środowiska przyrodniczego	<ul style="list-style-type: none"> <li>- wskazuje parki narodowe na mapie Polski</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ocenia rolę parków narodowych w zachowaniu naturalnych walorów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów</li> </ul>	

			przyrody na obszarze wybranego regionu charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce	środowiska przyrodniczego	na terenie Polski	dziedzictwa przyrodniczego •planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody
Podsumowanie wiadomości						
Ludność i urbanizacja w Polsce	Mapa polityczna Europy i podział administracyjny Polski	Uczeń: •wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską •wskazuje na mapie administracyjne j Polski poszczególne województwa i ich stolice	Uczeń: •wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich	Uczeń: - omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w	Uczeń: •omawia podział administracyjny Polski	Uczeń: - tworzy mapę Europy z flagami
	Zmiany liczby ludności Polski i Europy	•wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny,</i> <i>współczynnik przyrostu naturalnego,</i> <i>wyż</i> <i>demograficzny,</i>	• prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po II wojnie światowej • omawia na podstawie	• oblicza współczynnik przyrostu naturalnego • podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w	• omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy	•analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości



		<i>niż demograficzny</i>	wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2018	Europie i w Polsce		współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski
Struktura płci i wieku	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce</li> <li>• omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw</li> <li>• wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce</li> <li>• porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie piramidy wieku i płci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• analizuje piramidę wieku i płci ludności Polski</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego</li> </ul>	
Rozmieszczenie ludności	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i></li> <li>• wymienia czynniki wpływające</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce</li> <li>• omawia na podstawie mapy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski</li> <li>- opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce</li> </ul>	

		na rozmieszczenie ludności w Polsce	tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce		państwach Europy i Polski • oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce	
Migracje	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego</i></li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce</li> <li>• wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce</li> <li>• określa kierunki napływu imigrantów do Polski</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce</li> </ul>	- charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie</li> </ul>	
Migracje a zaludnienie i struktura wieku na obszarach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia przyczyny migracji wewnętrznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany</li> </ul>	

			dużym wzroście liczby ludności	dużym spadku liczby ludności • analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego		zaludnienia obszarów wiejskich
Struktura narodowościowa, etniczna i wyznaniowa	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia mniejszości narodowe w Polsce</li> <li>• wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkiwane przez mniejszości narodowe</li> </ul>	• charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce	• przedstawia strukturę narodowościową ludności Polski na tle struktury narodowościowej ludności w wybranych państwach europejskich	• przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy - omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach	- omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości	
Struktura zatrudnienia i bezrobocie	• odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki	- charakteryzuje strukturę zatrudnienia w Polsce	• określa na podstawie danych statystycznych różnice między strukturą zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach	• omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach	- przedstawia zmiany, które jego zdaniem będą zachodzić w strukturze zatrudnienia	

	Miasta	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto</i>, <i>wskaźnik urbanizacji</i>, <i>aglomeracja monocentryczna</i>, <i>aglomeracja policentryczna (konurbacja)</i></li> <li>• wymienia największe miasta Polski i wskazuje je na mapie</li> <li>• wymienia funkcje miast</li> <li>• odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce</li> <li>• podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce</li> <li>• wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady</li> <li>• wskazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce</li> <li>• omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce</li> <li>• porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy</li> <li>• analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych</li> <li>• omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej</li> </ul>
	Rozwój dużych miast a zmiany w strefach podmiejskich	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuj różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce</li> <li>- omawia na podstawie map</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• identyfikuje na wybranych przykładach związki między rozwojem dużych miast a zmianami</li> </ul>

		wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast	•omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich	tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy	demograficznej okolic Krakowa i Warszawy •określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy	w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, w stylu zabudowy oraz w strukturze demograficznej w strefach podmiejskich
Podsumowanie wiadomości						
Rolnictwo i przemysł Polski	Warunki rozwoju rolnictwa	Uczeń: •wymienia funkcje rolnictwa • wymienia przyczyny i pozaprzynicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce • wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce	Uczeń: •opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzynicze rozwoju rolnictwa w Polsce •prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce	Uczeń: •przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju	Uczeń: •omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce	Uczeń: •przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej

Produkcja roślinna	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór, areal</i></li> <li>• wymienia główne uprawy w Polsce</li> <li>• wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce</li> <li>• przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce</li> <li>• prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw w Polsce</li> <li>• wymienia główne rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Wskazują na mapie Polski obszary, na których dobrze rozwinęło się sadownictwo</li> </ul>
Produkcja zwierzęca	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>chów, pogłowie</i></li> <li>• wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce</li> <li>• wymienia czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę chowu zwierząt gospodarskich w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000</li> </ul>

		<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje na mapie obszary chowu zwierząt gospodarskich</li> </ul>	chlewnej i drobiu w Polsce			roku i wyjaśnia ich przyczyny
Zmiany w Polskim przemyśle	<ul style="list-style-type: none"> <li>dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy</li> <li>wymienia funkcje przemysłu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia cechy polskiego przemysłu</li> <li>wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju</li> <li>opisuje rozmieszczenie przemysłu w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej</li> </ul>	- Ustala na podstawie dostępnych źródeł, czym jest przemysł zaawansowanej technologii
Wpływ zmian w przemyśle na strukturę zatrudnienia po 1989 roku	- wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej	- omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 rokiem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian gospodarczych w Polsce po 1998 roku na zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju</li> </ul>	
Energetyka	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia źródła energii</li> </ul>	- opisuje wielkość produkcji energii	<ul style="list-style-type: none"> <li>prezentuje na podstawie</li> </ul>	- wymienia korzyści płynące	- Ocenia wpływ obecnej struktury	

		<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia typy elektrowni</li> </ul>	elektrycznej ze źródeł odnawialnych	danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy	z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii	produkcji energii elektrycznej w Polsce na środowisko przyrodnicze
Warunki produkcji energii z różnych źródeł	- wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim	•podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim	- wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim	- analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem	- analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki	
Gospodarka morska	- wymienia rodzaje towarów przeładunkowych w największych polskich portach morskich	- podaje nazwy głównych ryb poławianych przez polskich rybaków	- przedstawia perspektywy rozwoju gospodarki morskiej w Polsce	- analizuje strukturę przeładunkową w najważniejszych portach morskich w Polsce	- opisuje przeładunek w portach morskich	



	Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego	- wyjaśnia, w jaki sposób powstają kwaśne opady	- podaje znaczenie recyklingu	- wymienia przykłady czynności, które może wykonywać codziennie, aby chronić środowisko przyrodnicze	- analizuje zanieczyszczenia a pochodzenia rolniczego	- wykazuje skutki zanieczyszczenia środowiska
Podsumowanie wiadomości						
Usługi w Polsce	Rodzaje usług. Transport i łączność	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i></li> </ul>	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia zróżnicowanie usług w Polsce</li> <li>• omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce</li> <li>• omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych w Polsce</li> <li>• omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce</li> </ul>	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju</li> <li>• charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków</li> <li>• omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski</li> </ul>	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce</li> <li>• prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego</li> <li>• ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki</li> </ul>	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> <li>• identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta</li> </ul>
	Wpływ transportu na	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie</li> </ul>	- wyjaśnia wpływ transportu na	- na podstawie dostępnych źródeł	- podaje przykłady	Uczeń:

	rozwój innych usług i przemysłu	terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i>	rozwój działalności gospodarczej	wymienia nazwy firm działających na terenie Trójmiasta	przedsiębiorstw przemysłowych	.identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta
	Handel	.wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski	- wymienia towary, które dominują w polskim handlu zagranicznym	• przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce	• ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki	- wymienia Polskie firmy znane na całym świecie
	Turystyka	.wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i> .wymienia regiony turystyczne Polski i wskazuje je na mapie	- wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego - omawia czynniki rozwoju turystyki	• charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski	• analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy • ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną	.ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy

					wybranego regionu Polski	
	Wpływ walorów przyrodniczych i kulturowych na rozwój turystyki	.wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski	-wymienia polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> i wskazuje je na mapie	- wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski	.analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie	- określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach
Podsumowanie wiadomości						
Mój region i moja mała ojczyzna	Poznaję region, w którym mieszkam	Uczeń: .wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i> • wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski • wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony • wymienia najważniejsze walory	Uczeń: .podaje główne cechy środowiska przyrodniczego regionu na podstawie map tematycznych • wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych	Uczeń: .wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie • analizuje genezę rzeźby terenu swojego regionu	Uczeń: .przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu	Uczeń: • projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie • wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami

		<p>przyrodnicze regionu</p>				<p>środowiska geograficznego</p>
	<p>Moja mała ojczyzna</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i></li> <li>• wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, na mapie topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny</li> <li>• przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie</li> <li>• wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym</li> <li>• rozpoznaje w terenie obiekty decydujące o atrakcyjności małej ojczyzny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• prezentuje główne cechy gospodarki regionu</li> <li>• opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny</li> <li>• omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• prezentuje na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie</li> <li>• projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności</li> <li>• podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej</li> </ul>
<p>Podsumowanie wiadomości</p>						

